

ЛЕОНІД СОНЕВИЦЬКИЙ

(1922—1966)

6 серпня 1966 року упокоївся д-р Леонід Соневицький. Несподівана й передчасна смерть забрала від нас молодого й талановитого історика, що встиг вже багато зробити для української історичної науки, і то в суворих умовах еміграційного життя.

Леонід Михайлович Соневицький, старший син проф. д-р Михайла Соневицького й дружини його, пані Ольги з Ласовських Соневицької, народився 25 квітня 1922 року в м. Чорткові, на Галицькому Поділлі. По закінченні гімназії у Львові 1940 р., розпочав університетські студії на Історичному Факультеті Львівського Державного Університету ім. Івана Франка (1940—1941), продовжував їх на еміграції — на Філософічному Факультеті Віденського (1945—1946), Мюнхенського (1946—1948) і Українського Вільного (1946—1948) університетів і закінчив їх докторатом філософії, у ділянці історії України, в УВУ 14. V. 1948 року. Згодом, в Америці студював на Факультеті політичних наук Колумбійського Університету в Нью Йорку (1952—1953, 1957—1959), де р. 1959 дістав ступінь магістра (М. А.) з політичних наук (історія Східньої Європи), а р. 1963 ступінь магістра з бібліотекознавства.

Академічна діяльність д-ра Л. Соневицького розпочалася ще в Європі, де в 1948—1950 рр. він був асистентом при кафедрі історії України УВУ й готувався до габілітації. Його габілітаційна праця була вже закінчена, але переїзд до Америки й важкі умови фізичної роботи на новому терені не дали йому змоги завершити цю справу. Пізніше, в Америці д-р Л. Соневицький повернувся до академічної праці, викладаючи в 1960—1961 рр. історичні дисципліни в Seton Hall University й працюючи, як бібліотекар у Brooklyn College (з 1963 року).

Але ширшим полем діяльності Леоніда Михайловича — як в Європі, так і в Америці — була науково-організаційна й, головне, науково-дослідна праця. Він був секретарем Історичної Комісії НТШ в Європі (1949—1950) і секретарем Церковно-Археографічної Комісії при Апостольській Візитатурі в Західній Європі (1949—1950). Цю ділянку він розгорнув особливо в Америці, працюючи в Українській Вільній Академії Наук, як секретар, а потім заступник голови Історичної Секції (1951—1961), секретар Управи УВАН (з 1954 р.) й наприкінці, як редактор „The Annals“ УВАН (з 1959 р.). В 1958—1961 р. р. він був редактором (associate editor) англомовного видання Української Енциклопедії („The Ukraine. A concise Encyclopaedia“) а поруч з тим, був активним співробітником ЕУ II.

Року 1956 Леонід Михайлович був обраний на члена-кореспондента УВАН. Крім того, він був звичайним членом НТШ й членом Американської Історичної Асоціації.

Науково-дослідна праця д-р Л. Соневицького проходила в двох головних ділянках: історії Української Церкви 15 — 18 ст. й політично-дипломатичної історії ХХ ст. Його докторська дисертація, монографія «Український Єпископат Перемиської і Холмської Єпархій в XV—XVI ст.» (опублікована в «Записках Чину Св. Василя Великого», серія 2, секція I, том 6, Рим, 1955 і окремо) була високо оцінена науковою критикою. Продовженням цієї праці була друга монографія д-р Л. Соневицького — «Перемиські і Холмські владики 17—18 ст.», що залишилася в рукопису.

У царині новітньої історії України Леонід Михайлович працював здебільшого над проблемою політичного статусу України в міжнародних дипломатичних персправах, пов'язаних з I світовою війною. Він опублікував дві важливі студії в англійській мові: „Bukovina in the diplomatic negotiations of 1914” („The Annals” УВАН, vol. VII, Nr. 1—2, і окремо, Нью Йорк, 1959) й „The Ukrainian Question in R. H. Lord's Writings on the Paris Peace Conference of 1919” („The Annals” УВАН, vol. X, Nr. 1—2, і окремо, Нью Йорк, 1964). В рукопису залишилися інші праці Покійного з цієї ділянки, зокрема: габілітаційна праця «Питання Буковини на міжнародній арені 1915—1916 р.р.», «Українсько-польський конфлікт 1918—1919 р.р. і Паризька мирова конференція» й «Україна в спогадах американських учасників Паризької мирової конференції 1919 року».

Але коло наукових інтересів д-р Л. Соневицького було ще ширше. Зокрема його дуже цікавили питання української історіографії. Р. 1959 він зробив на пленарній конференції УВАН, присвяченій В. В. Антоновичу, прекрасну доповідь на тему «Володимир Антонович і українська історична наука в Галичині» (довідь, на жаль, не була опублікована, і текст її залишився в рукопису). Для ЕУ Леонід Соневицький написав низку історіографічних гасел і серед них статтю про Інститут Історії АН УРСР, де подав огляд історії й діяльності цієї інституції значно ширше й докладніше, ніж це зроблено в УРЕ. Цінний матеріал для новітньої української історіографії й зокрема історії УВАН містять його статті «УВАН у США й українська історична наука» (у збірнику «10-ліття УВАН у США», Нью Йорк, 1961) й «Бібліотека українознавства в англійській мові (з приводу 15-річчя появи «Анналів» УВАН у США)» (рукопис).

Вірний кращим традиціям української історично-документальної школи, Леонід Михайлович не цурався, однак, синтетичних проблем історії України. Про це свідчить, між іншим, його цінна праця «Історія України. Синхроністично-хронологічна таблиця», опублікована в ЕУ II (т. 3) і окремо (Мюнхен, 1960). Він працював також над історією рідного Галицького Поділля й залишив у рукопису ширшу студію «Нарис історії Галицького Поділля». Мав ще багато творчих задумів і наукових плянів.

Бл. Пам'яті д-р Леонід Соневицький був людиною великої ерудиції, великої посвяти й, разом з тим, великої особистої скромності. Перед ним стелився широкий і вільний шлях науково-творчої діяльності. На нього чекали нові й відповідальні завдання як в УВАН і в НТШ, так і на інших ділянках української науково-культурної праці. Але й те, що він встиг дати для історичної науки, свідчить про нього, як одного з визначних українських істориків молодшої генерації.

І ось раптом прийшла невблагана смерть і так боляче рано скосила це гарне життя, яке вже багато зробило, а на ще більше заповідалося...

Олександр Оглоблин